

Tekst: Jacob Lundgaard Foto: Jan Pedersen m.fl.

TÆVERÆVEN SAD INDE under min terrasse og stirrede panisk ud på mig. Den havde en stor plet på bagkroppen uden pels, og huden var skorpet og blodig, fordi den havde kradset sig uhæmmet. Set med mine øjne var der ingen tvivl - det stakkels kræ var plaget af skab. Mission aflivning blev straks sat i værk. Så hurtigt det lod sig gøre, løb jeg ind i huset, fik fat i nøglen til våbenskabet og stod få øjeblikke senere med haglbøsse og patroner klar til at træde i aktion. Jeg fik aldrig behov for at skyde, for ræven var trods alt så frisk, at den i mellem-

tiden havde besluttet sig for at forlade haven. Hvis ræven havde været der, ville jeg uden tvivl have skudt. I dag priser jeg mig af mange årsager lykkelig for, at jeg ikke fik muligheden.

For det første fordi jeg nu kan se, at jeg havde overreageret - området var på det tidspunkt ikke det fjerneste plaget af skab. For det andet fordi mit hus lå i bymæssig bebyggelse, og det hele udspillede sig efter solnedgang i slutningen af april måned. Det sammenholdt med at min nabo, straks skuddet havde lydt, ville have ringet til ordensmagten, kunne i værste fald >

Tøv en kende

- inden du skyder eller afliver et tilskadekommet eller andet „nødstedt“ dyr uden for jagttiden. Der skal noget særligt til, inden det bliver „lovligt“.

De danske schweishundeføreres arbejde er ulønnet, men de brænder for arbejdet med deres hunde. Så tøvs ikke et sekund med at ringe til dem i en nødsituation. Dette gælder, uanset om der er tale om en påskydning, hvor man har pligt til at ringe, eller andet tilskadekommet klobbærende vildt.

➤ have givet mig en bøde og en påtale, som ikke rigtigt harmonerer med mit arbejde som jurist. Sagen er nemlig den, at der skal meget til, før man kan skyde/aflive jagtbart vildt uden for jagttiden og slippe godt fra det.

Nødret

Den altoverskyggende hovedregel er, at loven naturligvis skal overholdes, men som bekendt findes der ikke en

regel, uden at der er en undtagelse. I dette tilfælde hedder undtagelsen nødret. Nødret er først og fremmest et strafferetligt begreb, men er i bred forstand defineret ved, at loven - her jagtloven - tilsidesættes til fordel for noget vigtigere. I denne artikels konkrete eksempler er det at udfri et dyr fra dets lidelser. Men allerede her skal der manes til forsigtighed. Der er ikke tale om en gavebod. Det ligger alle-

➤ rede i ordet „nød“, der indikerer, at der skal være en helt ekstraordinær situation til stede, således at en aflivning åbenlyst er den eneste forsvarlige mulighed, før man er berettiget til at handle og tilsidesætte loven.

Det er også værd at bemærke, at den, der udøver nødretten, står med det fulde ansvar, hvis det viser sig, at en handling, som man skønnede var en nødsituation, efterfølgende bliver vurderet af en dommer som værende inden for normalområdet. Ja, så står man med en lovovertrædelse, der kan straffes i henhold til jagtloven. Som udgangspunkt med bødestraf, men i særligt grelle tilfælde kan jagttegnet tillige komme i fare.

Gråzonen

Inden for juraen opererer man i flere sammenhænge med begrebet *bonus pater familias*, som omskrevet til dansk betyder, at man skal handle som en ansvarsbevidst familiefar. Dette gør sig også gældende, når man udøver sit skøn i forbindelse med håndteringen af nødstedte dyr af enhver art.

Yderpunkterne for skønnet går fra det helt oplagte til det åbenlyst unødvendige. Her eksemplificeret ved fuglen med brækket vinge, som med sikkerhed aldrig kommer til at flyve igen - handl! I den modsatte ende af spektret er handlingen, der mere tangerer en rigtig dårlig undskyldning. Det kunne være at skyde bukken nogle dage, før bukkejagten begynder, fordi den muligvis trækker en ubetydelighed på det ene løb. De vanskelige skøn ligger naturligvis mellem de to yderpunkter, og denne gråzone spænder meget bredt, men med en overvægt til at undlade at handle - set ud fra en juridisk synsvinkel.

Bonus pater familias

I denne sammenhæng er det interessant at gennemgå et eksempel på, hvorledes en ansvarsbevidst familiefar/jæger bør agere i tilfælde af tilskadekommet vildt, f.eks. ved en trafikpåkørsel.

En jæger sidder i sit jagttårn under efterårsjagten og venter på råvildt i et område, hvor dåvildt ikke er jagtbart. Fra tårnet er der udsigt op til den nærliggende landevej, hvor en lastbil påkører en stor fuldskuffel. Chaufføren stopper ikke efter påkørslen, der resulterer i, at hjorten humper ned over

marken, hvor den fuldt synlig sætter sig mindre end 100 m fra jægeren.

Jægeren kan nu gøre en eller flere af følgende tre ting i prioriteret rækkefølge:

- Ringe til den nærmeste schweishundefører.
- Ringe til 1812 og bede Dyrenes Vagtcentral om hjælp.
- Ringe til 114 og bede politiet om hjælp.

Opkaldet eller opkaldene foretages naturligvis, mens der bliver holdt øje med dåhjorten.

Det skal pointeres, at hverken Dyrenes Vagtcentral, en schweishundefører eller politiet under nogen omstændigheder kan eller vil give jægeren telefonisk tilladelse til at skyde dåhjorten. Hvis jægeren vælger at skyde, er det helt for egen regning og risiko.

I den givne situation vil både Dyrenes Vagtcentral og politiet - hvis det er dem, der bliver kontaktet først - give besked videre til en schweishundefører, der qua sin legitimation i givet fald har ret til at skyde dåhjorten, såfremt han finder det nødvendigt.

Uanset hvor lang tid der går, inden hjælpen når frem, har man ikke lov til at skyde, hvis det at lade dyret sidde ikke er til fare for andres liv eller førlighed. Derfor foretager en bonus pater sig intet i denne situation - han venter.

Men som bekendt er verden ikke sort/hvid. Påkørslen kunne være sket på en motorvej, hvor det ville afstedkomme stor fare, hvis en stor dåhjort

pludselig løber ud på vejen igen. Det er op til ens eget skøn, hvorledes man handler i en sådan situation. Inden man agerer, skal man dog overveje sin egen sikkerhed og ikke mindst være sikker på, at kuglefang m.v. er i orden, så det skud, man afgiver, ikke i sig selv bliver til fare for omgivelserne.

Det faktum, at man i døgnets 24 timer kan rekvirere hjælp, gør, at der skal en endog helt ekstraordinær situation til, inden man er berettiget til selv at skønne, at handling er eneste udvej. Og husk, at systemet virker. Der går sjældent lang tid, fra man har bedt om hjælp, til den er fremme - så ring til schweishundeføreren i stedet for selv at agere ...

Andre dyr i „nød“

Ud over trafikpåkørsler, som kan efterlade sig mere eller mindre skadede dyr, kan det ikke undgås, at vi under jagt, eller mens vi af andre årsager færdes på vores terræner, fra tid til anden støder ind i dyr, som ikke ser ud til at have det godt. To eksempler, som har været meget debatteret gennem den sidste halve snes år, er ræve ramt af skab og råvildtsyge. Mange har mødt den „mølædte“ tæveræv under bukkejagten, mens den var ude at skaffe mad til hvalpene. Den kunne have skab. Eller rådyret, der uden for jagtsæsonen er grøn ned ad bagløbene og kunne se ud som et dyr med diarré/råvildtsyge.

Igen melder spørgsmålet sig: Er det i orden at skyde dyret, så det ikke skal lide mere?

Spørgsmålet har jeg stillet til formand for Danmarks Jægerforbund, Claus Lind Christensen, og han har en ganske klar holdning. Svaret er et klokkeklart nej. Begrundelsen er, ifølge Claus Lind Christensen, først og fremmest, at vi som jægere skal overholde loven, så vi alene skyder jagtbart vildt i jagttiden. - Vi kan meget hurtigt bringe os i miskredit i den brede befolkning, hvis vi tilsidesætter loven ud fra mere eller mindre velbegrundede skøn. Fra tid til anden er der beklageligvis også episoder fremme om, at det skøn, der er blevet udøvet af enkelte brodne kar - vil jeg tillade mig at kalde dem - mest har været til gunst for jægeren og ikke vildtet. Kun hvis vi fra starten lægger den linje, som er tænkt i juraen - nemlig at nødret kræver noget ganske særligt for at tilsidesætte loven, kan vi holde vores sti ren.

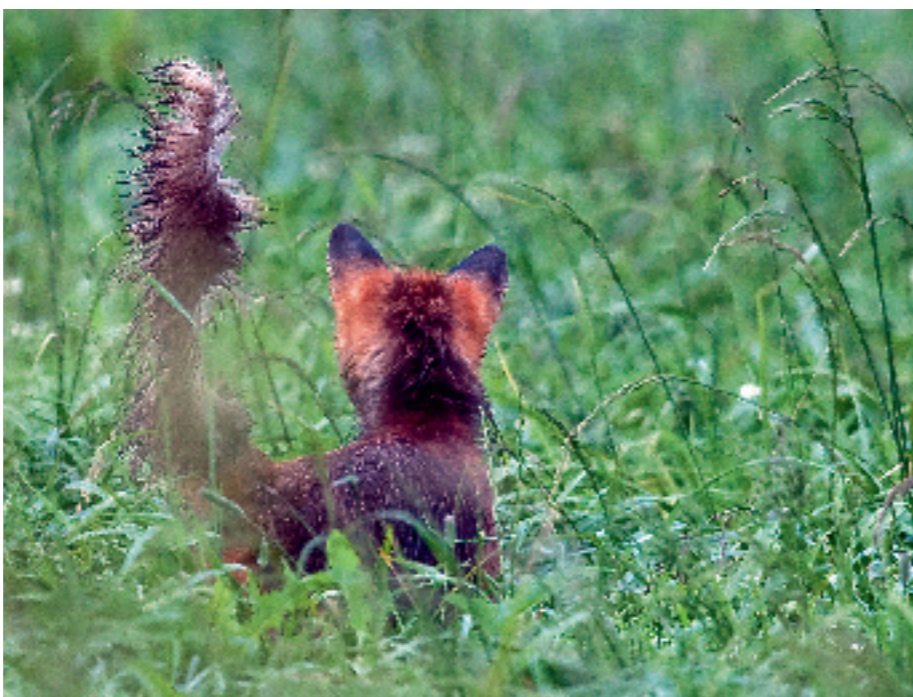
- Samtidigt må vi acceptere, at naturen skal gå sin gang, selvom den indimellem kan være grim. Vi skal passe på, at der ikke går „Disneyfilm“ i vores syn på naturen. Dermed ikke sagt, at jeg ikke selv gør en ende på lidelserne for en fugl, der er fløjet imod en højspændingsledning, og som ligger med en brækket vinge. Men jeg tænker mig f.eks. mere om, hvis en fugl er fløjet mod mit vindue. Her venter jeg og ser, om den kommer sig. Men mit absolutte udgangspunkt er, at naturen i denne sammenhæng skal passe sig selv på både godt og ondt.

- Det fører mig til mit sidste punkt, ➤

> nemlig at man i videst muligt omfang skal lade tvivlen komme vildtet til gode. En ræv kan godt se ekstrem lurvet ud uden nødvendigvis at have skab. Hvis man uden for jagtsæsonen krummer pegefingern, risikerer man at skyde en rask ræv, måske endda en tæveræv i yngletiden, så hvalpene går en kummerlig sultedød i møde, og det er ingen tjent med. Det samme gælder rådyret, der måske blot har skiftet kost med dårlig mave til følge. I dette forår var der en disput på facebook, hvor billedet af en buk med diarré var lagt ud. Reaktionen var straks, at dyret burde skydes, men senere fotos viste selv samme buk, der var kommet sig over sin diarré uden de mindste mén. Lad mig også nævne de dyr, der har klaret sig i årevis på tre ben. Råer eller hinder, der med et sådant handicap er i stand til at sætte lam eller kalve og passe på dem, har jo tydeligt bevist, at det ikke ville være berettiget at skyde dem, ikke engang mens skaden var ny.

- Samlet set får det mig til at konstatere, at vi skal fare med lempe, inden vi i disse situationer gør os til herre over liv og død. Naturen er vi-

Finn Sakslev Andersen

Hvis man ser en „mølædt“ ræv som denne i f.eks. bukkejagten, er det klare råd at lade være med at skyde.

selig indrettet. De stærkeste overlever, hvilket Darwin for mere end 100 år siden førte bevis for. Og det faktum står stadig ved magt.

Som det fremgår af boksen, hvor

Michael Carlsen fra Dyrenes Beskyttelse er blevet interviewet, er der bred enighed i holdningen hos Danmarks Jægerforbund og Dyrenes Beskyttelse om, hvorledes både tilska-

Interview med Michael Carlsen fra Dyrenes Beskyttelse:

Hvorledes ser Dyrenes Beskyttelse generelt på tilskadekomne dyr i naturen?
Det er vores opfattelse, at man skal skride til handling, hvis der ikke er nogen anden udvej.

F.eks. giver det ingen mening at forsøge at redde et rådyr med flere brækkede ben eller en fugl med en brækket vinge.

Men omvendt skal man udvise stor forsigtighed, hvis et dyr eller en fugl ser ud til at klare sig fornuftigt efter en skade. Ved man, at det er en gammel skade, og dyret klarer sig på trods af skaden, er det vores holdning, at man skal lade dyret passe sig selv. For år tilbage havde jeg en husskade hjemme i min have, der klarede at holde på både territorium og mave, til trods for at den havde et brækket ben. Det er godt gået og derfor eminent avlsmateriale.

Ved man, at der er tale om et nyligt tilskadekommet, men mobilt dyr, anbefaler vi, at man om muligt holder øje med dyret. Hvis det klarer sig, så lad det være, men går det til gengæld ned ad bakke, kan man overveje at skride til handling. Uanset om vi taler om store eller små dyr, anbefaler vi en kontakt til Dyrenes Vagtcentral på 1812, så vil vi sørge for det videre fornødne afhængigt af situationen.

Forholder det sig på samme måde med syge dyr?

Som udgangspunkt maner vi også her til forsigtighed. Alle ved, at dyr kan blive syge, men nogle klarer sig igennem, så derfor skal man også her se tiden an, hvis man har mulighed for det. Ser dyret ikke ud til at kunne klare den, er man naturligvis også her velkommen til at kontakte Dyrenes Vagtcentral på 1812.

Dyrenes Beskyttelse / Carsten Snejbjerg

dekomne og syge dyr skal håndteres. Begge parter anbefaler, at man i videst muligt omfang lader naturen klare sig selv og kun handler i de tilfælde, hvor sagen er helt oplagt. Det-

te ligger meget tæt op ad det juridiske udgangspunkt for udøvelsen af nødret. Og der er kun tilbage at give det gode råd: Tøv en kende og er du det mindste i tvivl, så lad være med at sky-

de, for har du skønnet forkert, står du selv med det fulde ansvar.
jacob-lundgaard@mail.dk